

MEMORANDUL :

Un an 70 Lei — 1000 Cor.
 Un an 30 Lei — 30 Cor.
 Un an 15 Lei — 15 Cor.
 Un an 10 Lei — 10 Cor.
 Un an 5 Lei — 5 Cor.
 Un an 2 Lei — 2 Cor.
 Un an 1 Lei — 1 Cor.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 ȘI ADMINISTRATIA
 Strada Zrinți numărul 1 a.
 INSERȚIUNILE
 se primesc la administrație
 și se taxează după tarife.
 MANUSCRIPTELE DE SE
 INAFORMAZĂ.

Bine-ați venit!

— Profesorilor din vechiul regat cu prilejul deschiderii anului școlar. —

Deschiderea noului an școlar în Ardeal, a fost un eveniment de o mare însemnătate. Pentru prima oară, a răsunat dela catedră, în toate orașele de aci, cuvântul românesc, ca un cântec al culturii dorite și așteptate.

Câteva sute de profesori din vechiul regat, toți oameni cu experiență școlară, toți licențiați ai diferitelor facultăți, toți cu examenul de capacitate, au venit aici, cu iluzii și speranțe, au venit cu dor de muncă și mișcări de apostolat.

Era în toamna anului 1916, în 14 Aug. v. într'un sat din munții Carpați se adăpostise batalionul nostru. Crengi de brad acoperneau corturile, ca să nu se vadă. În după-amiaza aceea, ofițerii ne-am strâns împreună, discutând un ordin confidențial, pe care avea să ni-l comunice maiorul.

Pe la orele 6, sosește în mijlocul nostru, un ofițer plin și citește ordinul de operații. La orele 8 seara batalionul trecea dincolo.

Erau printre noi profesori de liceu, învățători, advocați și un literat. Cu arma în mână am trecut un părau ce era granița și am intrat în Transilvania. La aceeași oră, zeci de batalioane rupeau zidul Carpaților și veneam să frații noștri să-i desrobim și să le redăm libertatea. A fost o năvală de tot ceea ce avea să mai bun și mai ales țara românească. Cu arma și nu arareori cu cuvântul de îmbărbătare a trebuit să ținem piept dușmanului, care voia să renunțe așa de ușor la stăpânirea lui.

Au trecut zile lungi și grele, au trecut ani de durere și de sânge și mulți din aceia care năvăliseră cu avântul tinereții lor și-au dat aici, în Ardeal, și sânge și viața.

Războiul însă, i-a cruțat pe unii mai noștri și în toamna anului 1919, după trei ani, veziți în Ardeal o armată de câteva sute de profesori, care vor lupta pe terenul cultural, științific și știința, munca, inteligența și patriotismul lor în serviciile unei mari cauze naționale.

Cu dragă inimă, noi i-am primit pe acești purtători de lumină și dacă avem o părere de rău, e că nu ne-au venit atâtea, de câți are nevoie școala. Știm că vor avea mult de muncă, și va trebui ca prin hărnicia lor să formeze noua generație, care vor cimentea și mai mult legăturile sufletești ale acestui mare popor organizat cu mari calități și cu un bun simț care întotdeauna a dat dovadă.

Noi cu deplină încredere le-am încredințat tinerele noastre vlăstare să le crească și să facă cu ele, ceea ce le dictează conștiința și datoria lor.

Copiii noștri, pe cari i-am încredințat cu atâtă dragoste în minile dvoastră, domnilor profesori, vor eși ceia ce veți ști să faceți din ei. V'am dat suflete tinere pe care aveți să le creșteți. Cum îi veți crește, așa vor fi, așa va fi generația viitoare. Veți sădi în ei dragostea de neam, veți desvolta dorul de muncă și viață, și veți crește în iubire, așa va fi generația viitoare. O grea răspundere apasă pe umerii dvoastră, dar știindu-vă tineri și plini de entuziasm, știind că sunteți cei mai buni și cei mai aleși ai neamului, în dvoastră ne putem și noi nădejdea de viitor și vă spunem din toată inima: Bine-ați venit în mijlocul nostru. Bine ne-am regăsit în România-Mare.

C. Chiril.

O inexactitate.

— Cu privire la plata cecurilor din America. —

Un ziar local, scris în ungurește, publică un articol plin de inexactități referitor la băncile din Arad.

Numitul ziar spune că un țaran din Troiaș, a umblat pe la toate băncile din Arad să-și schimbe un cec de 1000 dolari din America și băncile i-au refuzat plata.

Adevărul stă altfel:

Băncile românești din Arad răscumpără toate cecurile venite din America, dacă plata trebuie să se facă în România. Cecul despre care este vorba, trebuia să fie plătit la Budapesta, adică în Ungaria, nu în România.

Chestiunea fiind delicată, deoarece e vorba de relațiile dintre bănci și de raporturile financiare dintre două state, credem că se impune o deosebită prudență, ca să nu se arunce discreditul asupra unor instituțiuni și să se înlesnească jocuri de bursă în dauna celor muncitori.

Chestiunea evacuării provinciilor baltice.

— Aventura generalului Goltz. Măsuri represive împotriva Germaniei. —

Chestiunea evacuării provinciilor baltice de către trupele generalului von der Goltz se complică. După știri sosite din Copenhaga trupele germane ale generalului von der Goltz unindu-se cu corpul de voluntari al colonelului rus Bermont, au atăcat în 7 Octomvrie trupele litoniene. Cu toată rezistența îndârjită a acestora, după lupte grele, generalul von der Goltz a ocupat Riga.

Comandantul trupelor ce apărau orașul, majorul Bischoff a căzut în luptă cu întreg statul său major. După calculările marelui cartier litonian, generalul von der Goltz dispune de 40 mii oameni.

Generalul von der Goltz a declarat în Mitau, corespondentului lui „Daily Express” că trupele germane, cu toate că li s'a ordonat de guvernul german să evacueze provinciile baltice nu vor pleca din aceste provincii și pe viitor ele nu vor mai fi trupe germane, ci rusești.

Antanta a luat măsuri față de aventura generalului von der Goltz, care, se bănuiește, are consimțământul guvernului german. Din partea Antantei s'a ordonat blocusul în Marea Baltică pentru toate vapoarele germane, iar în portul dela Riga, vasele de război engleze și franceze stau gata de a interveni.

Antanta a remis guvernului german o notă, în care îl acuză că intenționat a întârziat evacuarea provinciilor baltice și o face responsabilă pe Germania pentru consecințe, în caz că nu va da răspuns mulțumitor la întrebarea dacă a pedepsit guvernul german pe generalul von der Goltz pentru nesupunere.

Antanta declară însă că se învoiește a trimite o comisie care să controleze evacuarea provinciilor baltice și în acest caz va ridica blocusul împotriva Germaniei. Nota Antantei e iscălită de generalul Foch.

Chestiunea se complică și prin faptul că von der Goltz vrea să facă o armată rusă, cu care speră în mari planuri de viitor.

I. L.

Povestea pribeagului.*)

de Cassian R. Munteanu.

Cântați, lăutari, cântați cu foc,
 Vreau să petrec și eu odată —
 Afară-i noapte 'nviforată
 Ca visul meu făr' de noroc...

— Cântați o doină de demult!

... Cu ce smerenie ascult
 Cum se revarsă 'n note line
 Povestea zilelor senine,
 Când moșii noștri și părinții
 Vrăjiți de farmecul credinții
 În viitorul ce ne-așteaptă
 Cu granița și legea dreaptă,
 Căminul și-l întemeiară
 Cu rost cinstit în ceea țară,
 Unde-și vedeau ursita viii
 Și răsărindu-le copiii...

— Cântați: Să mergem frați la școală!

... Mă văz și eu la mama 'n poală
 Cum ea mă săruta pe frunte
 (In satul resfirat sub munte),
 Copil cu cartea subsuori
 Mă sfătuia de-atâteaori -
 Să 'nvești, s'ascuți, să te porți bine,
 Să se aleagă om de tine,
 Căci noi murim mâine-poimâne
 Și numai cartea îți rămâne...

— Cântați-mi marșul studentesc!

... Apoi avântul tinerească
 Când peste ani luă viață
 M-află îmbujorat la față,
 Cu mintea mândră și curată
 Dar și cu fruntea 'ngândurată,
 Că 'n loc să mă dau desfătării
 Urmai cărările visării,
 După acel vis ne 'mplinit
 Ce tata mi l-a hărăzit
 Atuncea, când mi-a spus cuvântul:
 Iubește-ți neamul și pământul...

— Cântați un cântec de iubire:

... Dar ce-i orânduit de fire
 În mreaja ei că mă cuprinsese
 Văpaia dragostei aprinse
 Dup-o iubită 'nchipuită
 Și până'n urmă tainuită,
 Căci o lăsa de mult uitării
 Mănat pe căle pierzării...

— Zi: Mă luă neamtu cătană!

... Și zile lungi fără prihană
 Urmară triste mai apoi
 Mănat de ei în crunt război,
 Smuls de călăi dela cămin
 Să 'ndur batjocură și chin:
 Iar când paharul s'a 'mplinit
 Am pribegit spre răsărit,
 Spre țara unde cu dreptate
 Din visuri mi-am zis cetate,
 Nu bănuim să stau vre-odată
 Pe cetățuia sfărâmată
 De reutatea omenească
 Ce par'că n'o să se sfârșească...

— Cântați: Mai am un singur dor!

... Și după-atâtea o să mor
 Tihnit, acasă — cine știe,
 Ori sbuciumat în pribegie,

Bătrân și împăcat cu soarta
Ori tânăr înfruntând și moartea,
Pe pat de flori de busuioc
Ori spintecat de gloanțe'n foc,
Văzându-mi visul împlinit
Ori vestejit și amăgit
De rostul nostru pământesc —
Dar stați, întâi vreau să trăesc!

— Cântați deșteaptă-te Române!

... Ah, cum pornirile păgâne
Mă năvăliră dintr'odată,
Să 'nlătur munții toți din drum,
S'acopăr șesurile 'n fum
Să 'nec dușmanii 'n bălți de sânge
Să râd când lumea îi va plânge;
Iar dacă Dumnezeu n'ar vrea
Imi smulg din piept și inima
S'o svârli 'n negura cerească
De steaua noastră să plesnească,
Să se reverse în scântei
Pe capul dragi fraților mei,
Sa se reverse 'n mii de stele
Pe mândre platurile mele
Și 'n mii de fulgere să tune
Să piară tot ce dușmănesc
Din codrul meu bănățesc,
Să văz lumină în Carpați
Pe-atâția frați martirizați,
Să văz și soare românesc

Nu-mi pasă — atunci, mă prăpădesc!

... Opreți-vă lăutari, căci iată
Aferă zorile s'arată
Și n'aș vrea lumea să mai știe
Ce vis îmi fu viața mie...

Chișinău (Basarabia) 1818.

*) Din volumul de poezii PRIBEAG apărut zilele acestea la Lugoj. Atragem atenția cititorilor asupra tinărului poet, bolnav. Prietenul nostru are nevoie de un sprijin serios.

Doliul poporului bulgăresc

S'a hotărât, în urma iscălirii de d. Teodorov a actului dela Paris, că poporul bulgăresc despoiat de drepturile sale, scos din teritoriile pe care le cucerise cu pașnica ajutorare a Imperialilor germani și austrieci, va trebui să poarte doliu o bucată de vreme. Și se pare că doliul a și început.

Bulgarii, ca popor, ar fi putut să orânduiască acest doliu ceva mai de vreme: adică în momentul chiar când acțiunea lor eriminală a dat din nou foc Balcanilor pentru a se ajunge la un rezultat care putea să se prevadă încă de pe atunci, căci e sigur că *nici un popor nu poate păstra din ce-i dau împrejurările decât ceia ce vloga lui proprie îi permite să menție.*

Dar o reflecție se impune.

Iată deci un popor învins, un popor ocupat. Guvernul pe care astăzi îl are e acela pe care l-a acceptat biruitorii.

Și ce face Guvernul acesta față de „necesitatea inexorabilă” a unei păci ca aceasta?

Iscălește cu toată amabilitatea, făcând însă rezervele cele mai formale. Și, nu numai că îngăduie doliul național, dar îl provoacă, îl organizează.

Gândiți-vă acum ce ar fi fost dacă la 1918 am fi dat urmare gândului nostru de a propune pentru pacea dela București doliul național: ce ar fi făcut Guvernul Marghiloman, și, vai!, ce ar fi făcut poporul însuși.

Și, ca și mine, ve-ți cădea pe gânduri triste.

(„Neamul Românesc“).

N. Iorga.

— Abonații cari își schimbă domiciliul sunt rugați, ca deodată cu noua adresă să ni-o comunice și pe cea veche, căci în caz contrar expedierea suferă întârziere.

Problema valutei.

O problemă, care devine iarăși de o dureroasă actualitate este fără îndoială atât de mult debătută problema a valutei coroanei.

Valuta bancnotelor unui stat nu este determinată numai de tăria garanției băncii de emisiune, ci de situația politică și mai ales de situația și legăturile economice ale statului respectiv.

Prin alipirea teritoriilor românești din fosta monarhie la statul român a ajuns deschisă întrebarea mare a stabilirii raportului dintre valuta coroanei aflătoare în circulație în teritoriile anexate și dintre a leului românesc.

După o cumpănire a împrejurărilor, ce dăinuiă pe vremea aceea — cumpănire, care nu voim să știm dacă a fost dreaptă sau nu — s'a stabilit valuta coroanei la 50 (cincizeci) bani românești. Dar această hotărâre nu putea privi decât stocul de coroane aflătoare în teritoriile anexate regatului român.

Pentruca această hotărâre să devie o realitate și raportul stabilit între valuta acestor două feluri de bancnote să se permanentizeze, a trebuit găsit mijlocul prin care stocul bancnotelor aflătoare în teritoriile anexate să se poată distinge de stocul bancnotelor din restul teritoriilor fostei monarhii.

Mijlocul a fost găsit. Consiliul Dirigent a crezut că stampilarea, în felul făcut de dânsul, ar fi eficace și suficientă pentru fixarea și permanentizarea raportului dintre valutele acestor două feluri de bancnote. Coroanele stampilate aveau să urmeze de aci înainte soarta leului românesc, fiind deapururi și ori unde o coroană stampilată primită și plătită cu 50 bani.

Se urma încă discuția asupra modalităților stampilării, când am înaintat d-lui președinte al Consiliului Dirigent un „memoriu”, în care, pe lângă unele informațiuni de ordin politic, am insistat mult asupra insuficienței garanției, pe care ne-ar putea-o asigura în această privință stampilarea. Din jocul întâmplat cu leul Băncii generale se putea ușor învăța, că stampilarea nu este în măsură să prezinte nici pe departe garanția dorită.

Dupăce am văzut ștampila aplicată pe coroane, nu era în stare să împiedece nici căderea coroanei sub 50 bani și nici inundarea coroanelor din afară, la noi.

În memoriul menționat recomandam altă modalitate de rezolvire a problemei valutei.

Astăzi vedem rezultatele operei ștampilării. Coroana scade față de leu zi de zi în mod îngrozitor, iar averile cetățenilor noștri scad.

Dacă raportul dintre valuta leului și cea a coroanei ar fi fost asigurat printr'un mijloc mai eficace, coroana din teritoriile alipite ar fi urmat soarta leului și s'ar fi produs o mare diferență între ea și între coroanele din celelalte teritorii. Ceea ce nu s'a întâmplat. Odată cu scăderea coroanelor nestampilate sub 50 bani, au scăzut și scad, și coroanele ștampilate.

Cea dintăiu și cea mai esențială însușire a unei hârtii-bancnote este fără îndoială tăria cu care poate rezista imitărei, falsificării. Ștampila oficială pe bancnote-coroane, având menirea a distinge stocul coroanelor-bancnote din teritoriile românești, de coroanele bancnote din celelalte teritorii ale fostei monarhii și a lega soarta lor de a leului românesc, prin fixarea raportului dintre valutele lor, — trebuia ca să fie înzestrată mult puțin cu însușirea de rezistență contra imitărei.

Crescând valoarea leului la Budapesta, ar fi natural să crească în aceeași proporție și valoarea coroanei stampilate, rămânând adevărat tot 50 bani. Lucrul acesta vedem că nu se întâmplă. Motivul l-am arătat. Populațiunea noastră rămâne prin aceasta tot în mai mare inferioritate economică față de populațiunea din vechiul regat.

În acest loc ar putea interveni cineva cu următoarea deslegare: „Statul român, dacă ar voi, ar putea împiedeca dezastrul nostru fi-

nanciar dispunând a se menține în mod forțat coroana stampilată la 50 bani.”

Acest fel de deslegare a problemei nu este decât o aparență, care ar avea consecințe și mai funeste decât chiar îngăduirea jocului normal. Specula ar lua proporții colosale și leii ar apuca drumul străinătății, trezindu-ne, în locul lor, învadați de un enorm stoc de coroane. Statul român se va trezi cu pagube de neînchipuit. Suma echivalentă tuturor daunelor acestora, pe care în mod fatal va avea să le îndure statul român luând astfel de măsuri, — va intra întreagă în buzunarele speculatorilor.

Se vor da fără îndoială sau poate s'au și dat ordine de a nu se mai permite intrarea bancnotelor nestampilate în țară. Dar aceste ordine nu vor putea aduce nici o îmbunătățire. Coroanele vor intra toate stampilate. Cine nu este în stare să facă la Budapesta o ștampilă ca aceea a Consiliului Dirigent, îndată ce va putea însemna un profit?

Vor urma alte ordine: Nu se vor permite să intre în țară nici un fel de coroane (deși pe cele stampilate nu mai avem dreptul să le împiedecăm la intrare) și tot așa nu se va permite să iasă din țară nici un leu. Dar poarta de câștig este cu mult mai puternică decât mijloacele, prin care noi vom fi în stare să asigurăm respectarea acestor ordine. — Lucrul acesta s'a văzut atât de limpede la jocul cu rubla în Basarabia.

Astăzi, după ce am fost lăsați să ajungem până la această stare a lucrurilor nu mai putem găsi salvarea, decât într'o repede scoatere din circulație a coroanelor. Dar la aceasta se cere timp, ori-cât de repede ar încerca cineva să o facă. Până atuncea specula se va urma înainte într'o formă sau alta, într'o parte mai cu ușurință, în altă parte mai cu greutate, producând câștig speculatorilor și daune populațiunii.

Iată la ce ne duc jumătățile de măsură, cari nu sunt bune nici atunci când e vorba de propria-ți avere și sunt condamnable atunci când e vorba de averea unui neam întreg.

N. M.

Cărți și reviste.

Am primit la redacție următoarele lucrări ale scriitorului bănățean: **Cassian R. Munteanu: Martirul Cătanilor** („Atacul” ediția II-a), schițe din război Lei 2.50. **Prin Basarabia românească**, impresii de călătorie Lei 1.50. **Bătălia dala Mărăsești** (cu 2 cărți și anexe) Lei 2.—. **Pribeag poezii** Lei 2.—. De vânzare la toate librăriile, depozit general la librăria: „Minerva” Gh. Țaran, Lugoj.

NOU. NOU.

IN EDITURA TIPOGRAFIEI
DIECEZANE VA APARE ÎN
CURSUL ACESTEI LUNI :

**INTR'UN SAT DE
CONTRABANDIȘTI**

NUVELE DE: V. SAVEL

Aradul își schimbă fața.

— Ordonanțele prefectului orașului dr. Veliciu. Un bogat program de activitate. —

Prefectul orașului d. dr. Romul Veliciu a trimis primăriei orașului, spre executare, două ordonanțe, din care una cu privire la afișele de pe străzi, iar a doua la inscripția firmelor.

Ordonanța primă dispune că afișele de orice natură ar fi ele, din localuri publice, vitrine, etc. care sunt pentru orientarea publicului trebuie să fie scrise în primul rând într-o limbă românească corectă și numai în al doilea rând în limba maghiară. Traducerea textului românesc trebuie să fie exact făcută și în nici un caz, nu va putea fi de dimensiuni mai mari, decât cel românesc.

Pentru executarea acestei ordonanțe se fixează un termen de 8 zile.

Neexecutarea ordonanței în ce privește stilul românesc se va considera ca o infracțiune în contra intereselor statului român. Vinovații vor fi pedepsiți.

A doua ordonanță dispune ca toate firmele vor trebui să aibă inscripțiuni numai în românește, limba maghiară admitându-se în rândul al doilea numai, pe firmele instituțiilor financiare și a societăților de asigurare.

S'a admis un termen de 15 zile pentru firme românești provizorii pe străzile principale dela gară până în piața libertății iar pentru străzile celelalte 30 de zile.

După 30 de zile, pe străzile principale vor trebui să fie firme permanente în românește, pe celelalte după 60 de zile.

Ordonanța aceasta intră în vigoare dela data afișării.

Ne bucură activitatea pe care o dezvoltă prefectul orașului pentru o cât mai grabnică românizare a orașului și ne bucură mai cu seamă faptul că domnia sa nu ia jumătăți de măsură.

D. dr. Veliciu se știe că are un bogat program de activitate. Cunoșcându-i stăruința și energia de care dispune avem siguranța că după ce va aranja chestiunile de formă, va trece la acele de fond, redând astfel Aradului splendoarea pe care o merită.

Rep.

Pentru restabilirea circulației postale.

Primum:

„Direcțiunea generală a poștelor din București aduce prin Direcțiunea centrală din Cluj la cunoștință Onor. P. T. public, că cu data de 16 Octombrie a. c. s'a deschis circulația poștală cu Ceho-Slovacia, Austria-germană și cu Polonia.

La poșta se pot preda corespondențe deocamdată numai în limba română, maghiară și germană. Se primesc scrisori simple și comandate, cărți poștale, imprimate, probă de măști și hârtii de afaceri, toate fără ramburs.

Francarea se face conform tarifei internaționale de până acum, cu deschidere că în loc de coroană și fileri se înțelege leu și bani, și anume: francarea unei cărți poștale e 10 bani, a scrisorilor cu plic până la 20 gr. 25 bani, peste aceasta greutate însă pentru fie care 20 gr. 15 bani.

Direcțiunea centrală din Cluj a ordonat și primirea pachetelor care conțin cărți de școală, fără declarare de valoare fiind acestea mai înainte cenzurate și provăzute cu sâmbul cenzurii. Pentru cenzurarea acestor pachete trimitătorul trebuie să se îngrijească înainte de predarea lor la poșta. Tarifa acestor pachete e până la 5 kg. 1 leu (2 coroane) dela 5 kg. începând, pentru fiecare kg. 25 bani (50 fil.)

Direcțiunea centrală din Cluj a mai pus în vigoare și circulația pachetelor oficioase între poștele de pe teritoriul administrat de C. D. român, date de autorități și oficii cu dreptul scutit de francare după modalitățile de până acum. E de notat că peste linia demarcațională starea prezentă rămâne neschimbată, adică circulația pachetelor nu se admite.

INFORMAȚIUNI.

— *La marea întrunire a muncitorilor, funcționarilor fără lucru din Budapesta, care s'a ținut Duminică, s'au produs mișcări antisemite și mișcări împotriva partidului liberal.*

Comandamentul român constatând că inițiatorii întrunirii n'au respectat făgăduirile date, a luat măsuri de ordine.

— St. C. Pop, ministru, a sosit Luni seara în Bistrița. A fost întâmpinat de prefectul d. Gavril Trifon, de autorități și de o deputație săsească precum și de autoritățile militare din localitate.

În onoarea dsale, seara a avut loc un banchet, la care d. ministru St. C. Pop a ținut un lung discurs.

A răspuns d. prefect Trifu.

Au luat parte la banchet între alții și părintele vicar Macaveiu din Nasăud.

Publicul a făcut o entuziastă primire d-lui Pop, arătându-și astfel simpatiile față de d-sa.

— Societatea pentru ocrotirea orfanilor din războiu, secția Deva, jud. Hunedoarei, aduce vii mulțumiri dlui Lazăr Pârva, primar al Bradului din Zarand, candidat de senator al circumscripției Zarand, care a dăruit societății suma de 1950 Cor. adunați la nunta fiilor săi adoptivi.

— Ministerul lucrărilor publice lucrează la completarea rețelei de cale ferată spre a pune vechiul regat în legătură cât mai practică și rapidă cu Transilvania, Bucovina și Basarabia.

În acest scop se vor construi legături de căi ferate între București-Petrojeni, Nehoiși-Brașov, Lăpușna-Prisăcani, Trg. Neamțu-Huși-Dobrina-Prut cu prelungire, Bolgrad-Ismail, Hârșova-Caramurat-Constanța, etc.

— D. I. Arsenovici, consilier ministerial și director de finanțe în Arad fiind aglomerat cu diferite lucrări oficiale, anunță pe cei interesați că zilele de primire la direcția financiară, pentru cei interesați sunt Luni, Miercuri și Vineri dela oarele 10-1.

Șefii diferitelor secțiuni sunt primiți în fiecare zi dela oarele 11-1.

— Corpul ofițeresc dela comandamentul Diviziei I-a Infanterie aranjează pentru Sâmbătă 18 c. la oarele 9 seara în Palatul Cultural, o serată dansantă cu concursul muziciei militare.

Sunt invitați a lua parte societatea intelectuală română din Arad și împrejurime, în onoarea căreia se dă această serată.

— Inscrierile la școala civilă română de băeți din strada Weitzer János continuă până în 10 l. c. Taxa de înscriere 60 lei.

Sâmbătă 18 c. se vor ține exa nenele de corijență și diferință.

Duminică 19 l. c. la oarele 9 va avea loc deschiderea solemnă a anului școlar la care sunt invitați să ia parte părinții.

— Inscrierile la liceul român din Brad se încheie Duminică, 19 Octombrie. Luni se încep cursurile în mod regulat.

— „Noel” Societate anonimă română de tracțiune mecanică, București, Calea Victoriei 117, va face Vineri dimineața experiențe cu Tractorul Fordson, cu plugul Oliver.

Ora și locul unde se vor face experiențele va fi anunțat în numărul nostru de mâine.

— Abonații din fosta Ungarie cari trimit scrisori la administrație sunt rugați ca pe lângă numirea românească a localității să ne comunice — în paranteză — și pe cea ungurească.

Concluziuni pripite.

Sub acest titlu, cetim următorul articolăș în „Ibânda”:

„Un ziar din opoziție, bazându-se pe ce a scris mai de mult „Românul”, a tras concluzia ca confratele dela Arad s'a pus în slujba guvernului Brătianu. Ori, chiar ieri am reprodus, din „Românul”, unele pasagii cari numai favorabile nu sunt pentru d. Brătianu.

La rândul său „Viitorul”, reproducând un articol mai vechi din „Patria”, trage concluzia că fruntașii vieții politice din Ardeal ar fi foarte mulțumiți, deci contra opoziției. Or, s'au reprodus, chiar din „Patria”, declarațiuni din cari reiese că fruntașii vieții politice din Ardeal sunt departe de a fi încântați. Se anunță chiar probabila venire a d-lui Maniu la București, anume pentru a declara și verbal, pe față, nemulțumirea Ardealului.

Ferți-ne de concluziuni pripite”.
Nota redacției. Nu putem răspunde ziarului de opoziție din capitală, fiindcă nu l-am văzut, și deci nu am putut lua cunoștință că „ne-am pus în slujba guvernului Brătianu”.

Rugăm toate ziarele din capitală să ne trimită câte două numere în schimb, deoarece cu poșta pe care o avem, dacă nu vine unul, poate sosește celălalt număr, dispoziție care am luat-o și noi.

În moduri acesta nu vom mai rămâne datori cu nici un răspuns nimănui.

In chestia liceului din Arad cu limba de propunere ungară.

Am anunțat că la prefectura orașului a sosit decizia C. D. cu privire la înființarea unui liceu cu limbă de predare ungurească. Acest liceu a fost cerut de comunitatea bisericească romano-catolică din Arad.

D. prefect al orașului, dr. Veliciu comunicând decizia C. D. comunității bisericești romano-catolice, pe baza autorizației ce i s'a rezervat de către C. D. a adus la cunoștința comunității că liceul nu va putea avea decât elevi de confesiune romano-catolică, pentru care comunitatea a cerut înființarea liceului, motivând că în Arad sunt 800-1000 elevi romano-catolici.

D. prefect a cerut comunității liceului să-i înainteze lista profesorilor, împreună cu actele necesare, rezervându-și dreptul de a cere jurământul de fidelitate dela acei profesori, cari l-au refuzat.

Profesorii vor putea funcționa numai după ce vor depune jurământul.

Comunitatea e obligată să înainteze lista tuturor manualelor ce se vor întrebuința în liceu pentru a fi examinate de o comisie de experți, care vor fi numiți de prefect.

În loc de istoria și geografia Ungariei, se va preda istoria și geografia României în limba română.

TELEGRAME.

Minarea portului Fiume.

Amsterdam 15. — „Times” anunță că pionierii italieni au început să mineze portul Fiume.

Pionierii amenință că vor arunca portul în aer dacă Fiume nu va aparține Italiei.

Ratificarea tratatului de pace în Anglia și Franța

Paris 15. Regele Angliei a ratificat tratatul de pace și a înștiințat despre aceasta Parisul.

Senatul francez a ratificat tratatul cu 217 voturi. Contra ratificării nu a votat nimeni.

În Franța și Anglia s'a ridicat imediat după ratificare starea de asediu și cenzură.

Cenzurat: Dr. S. Micler.

Inceperea anului școlar.

Aducem la cunoștința publică, că înscrierile elevilor la școalele primare din Arad se fac în 16, 17 și 18 Oct.

În ziua de 19, școlarii vor azista la serviciul dnmnezeesc „Chemarea Duhului Sfânt”, iar Luni în 20 Oct. se vor începe prelegerile.

Românii se vor înscria numai la școalele comunale române și cele de stat cari iarăși sunt cu limba de propunere română.

Tot la aceste școale se vor suscepe și elevii străini cari voesc a învăța limba română.

Școale române în Arad sunt:

1. *In centru strada Kazinczy:*

a) Școala primară comunală de fetițe cu 4 învățătoare.

b) Școala primară comunală de băieți cu 4 învățători.

c) Școala civilă română pentru băieți.

2. *In strada Csutora.* Școala primară mixtă de stat cu 6 clase elementare.

3. *In strada Mihály.* Școala primară mixtă de stat cu 4 clase elementare.

4. La școalele de stat din stradele *Fűj și Gizella* vom avea clase separate pentru elevii români.

5. *In Șega* la școala comunală mixtă 4 clase cu 2 învățători și 2 învățătoare române.

6. *In Gai.* Școala de stat română cu 6 clase.

Celelalte școale comunale rămân cu limba de propunere maghiară.

Aceia cari doresc a umbla la școală cu limba de propunere germană se vor înscrie toți la un loc în școala dela palatul cultural, ca să ne putem orienta asupra numărului de școlari, pentru cari va trebui se întreprindem dispoziții în consecință.

Manualele școlare vor fi tot cele din anii trecuți, fiind încuviințate de Consiliul Dirigent sub Nr. 13783/1919.

Dr. Ioan Robu m. p.
primar.

AVIZ.

Corpul VII Armata are nevoie de:
180 vagoane pae de grâu sau se-
cară pentru așternutul oamenilor,

2100 vagoane pae de grâu sau se-
cară pentru așternutul cailor.

2700 vagoane fân (să preferă pre-
sat) sau trifoi.

Condițiunile de furnituri se pot ceti în
„Gazeta Oficială” Nr. 54. De 577—3

AVIZ.

Am onoare a aduce la cunoștință clienților mei că fiind denumit prim-procurar în Târgul Murăș, mi-am predat cancelaria advocațională din Arad, Domnului Dr. Iustin Miron, avocat în Arad, Strada Petőfi Nr. 10.

Intrucât voiți a vă interesa de afacerile încredințate și acum predate, conduse de mine până azi, urmașul meu avocatul Dr. Iustin Miron vă va da lămuriri detaliate.

Mulțumindu-vă de încrederea de până aci, semnez.

Arad, 11 Octomvrie 1919.

Dr. Cornel Albu,
fost avocat în Arad, prim-
procuror în Târgul-Murăș.

A 565—1

Redactor

rutinat în toate afacerile de reportaj și care vorbește și scrie limba franceză, germană și maghiară angajează imediat Agenția Telegrafică „Dacia”, Cluj, Str. Francisc Iosif Nr. 37. (A 576)

LIBRĂRIA „CONCORDIA”

ARAD, STR. FRANCISC DEAK NR. 39.

Au sosit următoarele cărți spre vânzare:

N. Iorga. Istoria Românilor, pentru clasa IV și a VIII-a secundară. Ediția a III-a aprobată de Ministeriu (Istoria românilor pentru popor) Lei 17-50.

Mihail Sadoveanu. File sângerate. Povestiri și impresii de pe front. Lei 4.75.

N. Iorga. Drumuri și orașe din România. Ediția a II-a. Lei 5.—

N. Iorga. Sate și mănăstiri din România. Ediția a II-a. Lei 5.—

Ion Creangă. Amintiri, Amintiri din copilărie, Moș Ion Roată. Lei 3-25.

I. C. Vissarion. Florica și alte nuvele. Operă premiată de academia Română. Lei 6-50.

M. Dostoewski. Netoska. Romanul unei fete sărmâne. Lei 3-25.

Victor Eftimiu. Spovedania unui clown. Lei 2.—

Ludwig Fulda. Talismanul. Piesă în 4 acte. Traducere în versuri de St. O. Iosif.

A. Tolstoi. Țarul Ivan cel Groznic. În românește de I. Constantinescu-Delabaia L. 6.50

Carmen Sylva. Prințul Codrului. Lei 1.—

Victor Eftimiu. Fără suflet. Nuvele și schițe. Lei 1.—

Benjamin Constant. Adolf. Lei 1.—

C. Mikszáth. Cavalerii. Trad. de Liviu Rebreanu Lei 1.—

D. Anghel. Povestea celor năcăjiți. Fantezii și portrete. Lei 1.—

Propprei Merimée. Don Juan. Trad. de Sofia Nădejde. Lei 1.—

L. Tolstoi. Plăceri vinovate. Lei 1.—

Ion Dragoslav. Povestea trăsnetului. L. 1

Rudolf von Gotschall. Trădătorul. Lei 1.—

Theophile Gautier. Arria Marcella. Lei 1.—

N. N. Beldiceanu. Neguri. Lei 1.—

Octav Minar. Cum a iubit Eminescu. Pagini intime. Lei 2.—

A. P. Cehov. O căsătorie visată. Schițe alese. Lei 1.—

N. Dundreanu. Din negura vieții. L. 1.—

Maxim Gorki. Omorul. Lei 1.

Octavian Goga. Insemnările unui trecător. Crâmpie din sbuciumările dela noi. L. 3.—

Björnstjerne Björnson. Mary. roman Traducere de Dr. N. Petrea-Petrescu. Lei 2.—

Zaharie Bârsan. Impresii de teatru din Ardeal. Lei 1.—

Al. Cazaban. Tovarășul de drum. Lei 1.—

Conan Doyle. O crimă celebră. L. 1.—

E. Lovinescu. Crinul. Lei 1.—

Sacher Masoch. Fiul iubitei. Lei 1.—

Ioan Vazoff. Sub jugul turcesc. Roman din viața bulgarilor în ajunul liberării lor. L. 1.—

G. Aslan. Cum să trăim? Lei 1.—

Gorneliu Moldovan. Venus și Gioconda. Lei 1.—

St. G. Sergent. Din război. Amintiri. L. 1—

Maxim Gorki. În temniță. Lei 1.—

Guy de Maupassant. Ivetta. Lei 2.—

Maxim Gorki. În Stepă. Lei 2.—

Honoré de Balzac. Liturghia Ateului. L. 2.

H. G. Wells. Războiul Aierian. 2 vol. L. 4.

Matilde Serao. Mama vitreagă. Lei 2.—

Ivan Turgenieff. Hangiul Faust. Lei 2.—

Emile Zola. Ilean Gourdon. Anotimpurile vieții. Lei 2.—

Cassian R. Munteanu. Bătălia dela Mărășești. Zilele de glorie ale Armatei I-a română (24 Iulie — 10 August 1917). Cu câte 2 hărți și anexe. Lei 2-50.

Cassian R. Munteanu. Martirul cătanelor. Insemnările din război ale unui soldat român din armata austro-ungară. („Atacul” ediția II-a) Lei 2-50.

Cassian R. Munteanu. Prin Basarabia românească. Insemnări de călătorie Lei 1-50.

Unsoarea Canada

stârpește în câteva zile erupțiunile și mâncărimele pricinuite de sudori, călduri de vară, de răie și așa mai departe.

Prețul unei tighelițe 10 coroane.

Preparatele de sus se prepară conducătorii farmaciei ROZSNYAY.

IULIU ASMANY, farmacișt

A R A D, colțul pieței Libertății și colțul străzii Eötvös. Ro 204-40

AU SOSIT

olanele brevetate *Bohn* ce acopere dublu și au renume mondial. Se poate căpăta la Văd. IOSIF MITNER, lângă palatul de vamă dela drumul Curticiului, în față cu fabrica de vagoane. Mi 571—3

PENTRU TĂBĂCĂRII.

EXTRACT de QUEBRACHO
EXTRACT de CASTANE solid
EXTRACT de CASTANE lichid
de vânzare la Firma

JACQUES KLEINER,
GALAȚI, Str. Mare 75.
Ke. 471—6.

IN ATENȚIUNEA COMERCIANȚILOR DE VINURI ȘI PROPRIETARILOR DE VII.

Magazin permanent de butoaie pentru vin, de toate măsurile.

IOSIF UNGĂR, COMERCIANT DE BUTOAIE. :: Str. VARJASSY L. No 39.
U 554—20

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC ROMĂNESC DIN ARDEAL BĂNAT ȘI CRIȘANA

CONCORDIA

SOCIETATE PE ACȚIUNI.
ARAD STR. ZRINYI 1/a.
TELEFON No 570.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate: cu mașini de culcs, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat cișșeie, precum și cu cele mai moderne litere. Primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți precum și tipărituri administrative și advocaționale, invitări de logodnă, cununile și p. petreceri. Anunțuri funebrale: se execută cu cea mai mare urgență.

Serviciu promp. Prețuri moderate.